

ARADUL

Criza agricolă, este o
criză universală; ea se va
rezolvi odată pentru toată
lumea!

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare săptămânal.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții
150 Lei 1 An	250 Lei 1 An
80 6 Luni	140 6 Luni
40 3 Luni	70 3 Luni

..... In străinătate dublu.

la privire la prețul cerealelor.
Să fim obiectivi!

Unele organe ale presei noastre comentează unilateral chetia scăderii ulmitoare a prețului cerealelor, făurind din acest fenomen pur economic arme politice, pentru a acuza Guvernul fie că ar purta vina acestei scăderi, fie că legea acordării primei de export ar fi dat greș. Cum chetia nu e tratată obiectiv, sau judecată de oameni nepricepuți, noi, ca și un organ de publicitate, care combate descărușarea și desagregarea socială, și care propagă întărirea românismului în toate manifestările lui, simțim, că avem datoria de a interveni pentru a pune treburile la punct.

Prețul grâului a scăzut, în urma împrejurării, că actualmente nu se poate exporta grâu uscat, este Cehoslovacia, iar la exportul pe mare, ne-am înfruntat cu concurența americană, care nu o putem învinge. Grație mehanizării culturii grâului, în America producția a crescut și grâul s'a ieftinit ulmitor, și costă acolo 78—80. Lei 100 Kgr. Cehoslovacia având o recoltă proastă, Guvernul din Praga a impus impozitul de grâu unor formalități vamale pentru a da posibilitate agricultorilor să-și vândă vinde cu preț mai convenabil producția. Astfel pe la mijlocul lunii Iulie, adică la începutul valorificării recoltei noi în Cehoslovacia s'a și vândut grâul cu un preț urcat. La puținele cumpărături făcute în județul nostru s'a plătit atunci grâul românesc ab Curtici, cu 145-68. Coroane cehoslovace suta de kgr. (Lei 325—340.) Atunci în Arad prețul era cam același.

Când Cehoslovacia a permis intrarea grâului strein în țară, în baza unei autorizațiuni de export, care obligă pe titularii lor să cumpere cantități anumite la prețuri egale cu cele importate) în producția ei indigenă, — o cantitate de grâu românesc era foarte mare. Pentru a lua lupta cu concurența americană și jugoslavă, exportatorii noștri au fost constrânși să scadă prețurile. Astfel azi se vinde grâu pentru Cehoslovacia cu 29—30. Cor. Cehoslovace 100 Kgr. ab Curtici, întrucât în vagon și vânuite. Ori acest preț este egal cu Lei 145-150. (suta de Kgr.*) — Cu toate acestea prețul grâului pe piața Aradului e azi de Lei 200. —

* Transportul pe cale ferată din Arad la Bratislava costă 14400. Lei un vagon 15000. Kgr.

Situația Politică

**Activitatea guvernului în vacanță — Spre o nouă
reducere a salariilor și a funcționarilor? —
Demisia guvernului englez — Vizita
la Sinaia a d-lui Venizelos,
primministrul Greciei.**

În viața politică internă domnește liniște. Șefii partidelor sunt călătoriți în vilegiatură sau retrași pe la moșii. Miniștri deasemenea, doar din cei rămași acasă unii au vizitat județele, unde au fost aleși în Parlament, — iar alții cum e d-l Valer Popp, ministrul Ardealului, cutreieră de câteva săptămâni de zile întreaga provincie, pe care o reprezintă în Guvern. Prin județul nostru a trecut Duminică și Luni (23 și 24 crt.) d-l ministru Victor Stancu, subsecretar de Stat la Agricultură și Domenii, iar d-nii miniștri Ionescu-Sișești și V. Popp urmează să sosită în timpul apropiat.

D-l ministru Argetoianu s'a retras la Sinaia pentru a-și termina mai multe proiecte de legi, pe cari vrea să le prezinte Parlamentului în apropiata sesiune de toamnă.

D-l ministru Vălcovici, dela Comunicații, desvoltă o activitate intensă, de care se leagă mari nădejdi.

Criza persistă.

Situația tezaurului este foarte critică. Deși Guvernul a luat cârma de cinci luni de zile nu a ajuns în situația de a echilibra finanțele țării. Sunt și azi plăți în întârziere ca d. e. pensiile neplătite de 2 luni, — cărora cu toate reducerile radicale ale cheltuielilor de material, tezaurul nu le poate face față, fiindcă încasările merg foarte greu, dând un rezultat mai rău decât cel așteptat. Se vorbește de o nouă

reducere a bugetului la sume de 24 miliarde Lei! Se mai vorbește de o concediere a funcționarilor publici până la 20-25%, din numărul lor de azi; ba se mai vorbește și de o nouă reducere a salariilor, pentru salvarea finanțelor publice. Ori care din aceste măsuri este gravă, prin efectele ei. O reducere a actualelor salarii, cari mai ales la micii funcționari, nu acopăr nici azi un minimal standard de trai, va avea urmări sociale și economice extrem de primejdioase. La tot cazul restrângerea cheltuielilor Statului trebuie făcută cu orice preț, căci contribuabilii nu mai pot suporta impozitele de azi. Suntem în pragul unor momente eroice, să vedem dacă găsim în sufletul nostru calitățile cuvenite, pentru a putea face față acestor vremuri extreme de grele. Intelectualilor le revine, în primul rând parlamentarilor, un rol extrem de dificil și plin de răspunderi epocale.

* * *

Demisia guvernului englez.

Necazuri și suferințe sunt pretutindeni. Astfel Anglia, care a trecut peste război, fără să-și fi compromis valuta, ca și toate celelalte țări beligerante, — afară de Statele Unite din America de Nord, — azi trece prin momente extrem de dificile. Anglia, țara parlamentarismului clasic, se luptă cu dificultăți extraordinare. Ca urmare a războiului, și cu încurajarea subversivă a sovietelor rusești, mișcarea muncitorilor în Anglia a luat niște proporții

impunătoare. Partidul laburist s'a întărit, lăsând în umbră pe cel liberal, care a făcut și condus războiul. Astfel până acum de două ori, după război, a ajuns la guvern acest tiner partid. Structura oricărui partid socialist este făcută pentru opoziție. În mod fatal aceste partide ajunse la guvernare trebuie să urmeze o cale mijlocie în realizarea programului de muncă al Guvernului. Este singura cale înțeleaptă și practică. Ori elementele intransigente ori extremiste din partid, cari nu admit compromisuri, sunt vecinic cea mai reală și mare primejdie pentru durată guvernului socialist. Astfel și'n Anglia, guvernul Mac Donald ajuns în fața unor dificultăți financiare a trebuit să propună restrângeri bugetare, cari restrângeri ar fi redus și ajutorul dat șomerilor. Partidul laburist însă nu s'a învoit. Și astfel șeful partidului pus să aleagă între interesele partidului și cele ale țării, a preferit pe aceste din urmă și a prezentat demisia întregului guvern. După consultarea factorilor cheiați, Regele a autorizat tot pe Mac Donald, cu formarea noului guvern, ceea ce acesta acceptând, a și prezentat o listă de miniștri, aparținând în majoritate partidului conservator, apoi câțiva liberali și apoi adepți personali ai lui Mac Donald din partidul laburist. Majoritatea partidului socialist (laburist) trecut în opoziție, și-a ales un nou președinte în persoana lui Henderson, fostul ministru de externe. A rămas însă în noul guvern Snowden, care este o capacitate financiară recunoscută.

Amintim mai pe larg aceste întâmplări și pentru că este edificatoare pilda acestui patriotism conștient și cald, văzând cum au știut elementele de ordine și cu simțul răspunderii situației, — să-și subordoneze interesele proprii celor permanente și superioare ale patriei. Mult am dori să vedem și'n țara noastră imitându-se aceste exemple înălțătoare.

* * *

Vizita dlui Venizelos, primministrul Greciei.

Prim ministrul Greciei dl. E. Venizelos, marele prieten al țării și neamului nostru a făcut o vizită oficială țării noastre. A descins la Brașov, pe urmă i s'a făcut o primire călduroasă la Sinaia. Dl. Venizelos a rămas impresionat de aceasta primire; iar vizitei Dsale i se atribuie o importanță cu mult mai mare, decât o arată declarațiile diplomatice făcute presei de către însuși dl. Venizelos. Aceasta o confirmă și diferitele comentarii făcute de presa externă.

* * *

În Ungaria s'a constituit noul guvern sub președinția Contelui Iullu Károlyi. Presa franceză a atacat pe contele Bethlen, pentru retragerea subită, care e considerată din anumite puncte de vedere drept demonstrație politică.

Procesul de reculegere financiară a Germaniei e în curs și progresează.

Vizita A. S. R. Principelui Nicolae făcută la Varșovia pe un aeroplan românesc, a făcut o excelentă impresie. Presa polonă se ocupă în articole călduroase de prietenia polono-română, apreciind cum se cuvine atențiunea unei vizite atât de înalte.

suta de kgr. — Acest preț mai urcat, decât cel de export se datorește numai primei de export.

Că acest preț de Lei 200. de chintal nu e convenabil, pentru bietul agricultor, nu mai permite nici o discuție. El e dezastruos, căci exclude orice rentabilitate pentru cultivarea pământului, între împrejurările date. Vina acestor stări însă nu o poartă Neumanii, Leipnikerii, Kardosii, Tenerii, Weissii, etc. căci tocmai prin exportul lor, și grație primei de export acordată de Stat se menține azi un preț intern relativ mai urcat decât cel de export. Și după cum vedeți nu e nici a Guvernului, căci prin introducerea primei de export prețul este ținut la un nivel mai urcat, decât ar fi fost fără primă.

Chestia reorganizării agriculturii noastre, și a Europei întregi pentru a-i restabili rentabilitatea, este o problemă foarte grea, cu a cărei deslegări își bat azi capul toate capetele luminate

ale Europei. Criza agricolă, este azi o criză universală; ea se va rezolvi odată pentru toată lumea căci din pricina ei sufăr nu numai țările agrare, ci și cele industriale, care prin reducerea puterii de consum a celor dintâi, și-au pierdut mușterii cei mai buni. Deci să nu ne pripim; să nu făurim din suferințele epocii de azi arme politice, căci ele puse în mâna unor oameni amărâți, dar nepricepuți, pot fi catastrofale pentru întreaga ordine publică. Să ne nizuim a lua din greutatea lor ceva, ca să nu sucombe, celce ar fi condamnat să le suporte singur, sau ca să nu se revolte nenorocind și pe alți nevinovați de aceste stări fatale. Timbrul pâinei, este un indiciu al cârmuirii, de modul cum să primim o parte din acele sarcini și noi populația dela orașe care deși nu avem o situație materială de invidiat, totuși e mai bună decât cea a neajutoratului țărăni!

In Ungaria s'a vorbit ungurește?

Presa minoritară și ceferiștii unguri.

Alte documente despre felul cum vorbesc românește ceferiștii unguri. — Un atac vehement contra unei autorități românești sau meseria avocatului Góró. — Cerem să se ia cele mai severe măsuri.

În numărul trecut nu am putut continua din lipsă de spațiu, publicarea documentelor despre felul cum ceferiștii maghiari vorbesc limba română, după 12 ani de muncă în serviciul Statului român.

În acest timp, „Erdélyi Hírlap” de Duminecă, publică un vehement articol la adresa direcției generale C. F. R. și a d-lui general Ionescu. În acest articol E. H. înșiră tragedia alor 200 ceferiști maghiari, dela fosta inspecție de tracțiune din Arad. Ziarul pomenit se silește din răspuneri să dovedească ilegalitatea ultimului examen de limba română la care au fost supuși minoritarii. În sprijinul afirmațiilor sale, invoacă și prevederile statutului funcționarilor publici. Tovarășului dela E. H. i-a scăpat însă faptul că: **personalul ceferist nu intră în prevederile Statutului funcționarilor publici, și nu e participant la Casa generală de pensuni, ci la Casa Autonomă pentru ocrotirea și ajutorarea personalului C. F. R. fosta casă a Muncii C. F. R.** Astfel că instituirea recentului examen e perfect legală.

Articolul din E. H. e absolut tendențios, atunci când afirmă că s'a constituit un front contra ceferiștilor minoritari. Nu s'a constituit nici un front. În Aprilie au fost examinați la limba română toți funcționarii minoritari. Acest examen a fost instituit numai atunci când toate măsurile luate pentru ameliorarea serviciului la C. F. R. au rămas fără rezultat. Astfel în primul rând a fost concediat personalul care nu avea 5 ani de serviciu. **Și această măsură a lovit în primul rând în români**, și au primit-o fără protestări. Situația a rămas însă neschimbată. Atunci s'a hotărât ca toți minoritarii să fie supuși la un nou examen, mai ales că la centru se cunoaștea indolența și refractarismul minoritarilor față de limba românească. Rezultatul l-am arătat în Nr. 40 al ziarului nostru.

În urma examenului dezastruos, C. F. R. a licențiat numai pe cei ce au obținut note între 0 (zero) și 3,50

(trei 50%) menținând pe ceilalți. Am spus și repetăm și acum, că nu înțelegem umanitarismul deplasat al conducătorilor dela C. F. R. După 12 ani de domnie românească concetățenii minoritari nu sunt capabili să obțină nota 4 la un examen sumar de limba română? **Atunci de ce mai stau la noi? Să-și ia catrafusele, împreună cu apărătorii lor dela E. H. și cu avocatul Góró care-i instigă contra C. F. R.-ului, și să ne mai vedem când ne vom vedea ceafa!**

Ceferiștii maghiari împresuiază Statul.

Și e interesant de menționat: Toate aceste lipitori a țării românești au împresuat statul pretinzând despăgubiri, în loc să se mulțumească, că au fost tolerați până acum ca funcționari ai statului, de care nu pierd ocazia a-și bate joacă pe toate căile. Să se termine odată cu vâlcările acestea de babă bătrână, și să înceapă confrății minoritari să-și mute gândurile de la orice nădejde de revizuire a tratatelor și să se silească să învețe limba valahă și să devină cetățeni credincioși a acestei țări prea tolerante.

Din lipsă de spațiu, în numărul viitor vom publica părerea unui distins jurist asupra acestei chestiuni.

Alte „mostre” de limbă românească.

Dar ca să arătăm că toate înșirate de confratele Erdélyi Hírlap, sunt simple baliverne, menite să agite opinia publică dela noi și din străinătate. Am arătat în Nr. 40 al ziarului nostru, cum știu românește 2 minoritari ceferiști de la Inspecția de Tracțiune Arad, Vom continua acum arătând același lucru însă, îi vom lăsa deocamdată în pace pe arădani și vom aduce dovezi de limbă românească scrisă de alți cetățeni loiali, cari cunosc tot așa de bine ba încă mai bine limba românească.

Copii de pe tezele personalului C. F. R. examinat asupra cunoștințelor de limba română, potrivit ord. 2045223 R. A. | 1931.

Numele: Somogy Alexandru
Gradul și clasa: picher cl. I.
Reședința: Secția L. Baia-Mare, districtul No. 2 teza.

Dicater.

Conducătorul manevrelor cu locomotiva va înștiința dela început pe mecanic, pe acar și personalul de manevră, eventual personalul de tren, despre mișcările de efectuat.

Teza

Idetoririle cantonirelor la primirea unui tren: Inchire la arierele, scotore vagonelor.

Satu-Mare 28 IV. 1931.

ss Somogy Alexandru
picher.

Numele: Maleci Franț

Gradul: Fochist

Reședința: Chișinău.

Focist depoua cișinău C. F. R. Malbci Franț.

Faci 10 ani dela personi. Fac serviciu Fartă frumos

A boy se madrua feveli țesăbare are vizata pistonu parete dreapta are vizata cuzinetu mator purteo stăga are curata

ijectaru pe peatra partea stânga a se strânge cupla tender

să mașina

ss. Malbci Franț.

Aș fi nespus de mulțumit dacă cineva dintre acei cari apără pe ceferiștii minoritari, m'ar putea face. Fartă Frumos, să înțeleg un rând măcar, din cele scrise de concetățeanul Malbci Franț, focis depoua cișinău.

Să se ia măsuri.

E. H. Mai scrie, că avocatul Góró care de ani de zile muncește desinteresat pentru nenorociții de ceferiști minoritari (probabil d-l Góró tot în mod desinteresat lucrează și pentru ceferiștii români. Auzim?) a înaintat judecătoriei o petiție prin care cere ca pentru licențierile ceferiștilor maghiari, să fie făcuți responsabili materialicește atât d-l general Ionescu directorul gen. al C. F. R.-ului cât și toți funcționarii superiori din București și Arad, cari au contrasemnat decisiile de licențiere, făcându-se sechestru asigurator asupra salariilor și imobilelor lor.

Tovarășul dela E. H. comentând acest lucru ironic face o socoteală sumară a sumei ce va avea să o plă-

tească reformatorul dela C. F. R. tural de ceilalți funcționari, semn ai decisiilor.

Mai departe, continuă:

„Cine e curios, că de ce C. F. R. produce de decenii întregi numărit, va ști aceasta din acest pro. Dar va ști și aceia, că dacă in- bilul și mâncătorul de maghiari- ral Ionescu, va mai conduce căile rate, întreaga instituție se îndre- cu iușeala unui expres spre prăbuș-

Asupra acestui pasagiu precu asupra întregului articol, atrage- tențiunea d-lui primprocuror, du-l să ia cele mai severe ma- contra ziarului E. H. și a celui- scris articolul. Aceasta, pentru că- colul intră în prevederile codului- nal și a Legii contra alarmismului-

Este inadmisibilă toleranța ce- arată acestor bandiți ai presei, cred că lor le este permis ton- adresa noastră, când în mare- sunt sprijiniți de români. Și aci- fi vorba și de tembelismul nostru-

Dragomir Valahul și ion pot-

Que usque tandem

In atențiunea judecătoriei

Chișineu Criș.

Citim o publicație de licitație în- tul „Reggel” No. 189—1931, în- e vorba de o creanță între părțile- Teodor și Chebeleu Ana din Soc- Publicația poartă semnăturile dom- lui judecător Stroescu și ajutor- Ne-am gândit, că ziarul „Reg- se bucură de o largă răspândire- rândurile țărănilor noștri valahi- părțile Chișineului, căci altfel nu- explica preferința celor cari au anu- publicația de licitație unor bunuri- rânești românești, într-un ziar mi- tar.

Parcă-l văd pe badea Ghiță- palac silabisând anunțul în „Reg- în timp ce își scormonește cu un- puberea de tabac rămasă pe ju- „jașcăului”. Publicația avea ac- binecuvântată menire și dacă se- rea în... „Morning Post”, de pl- „Că cine o fi publicat-o în „Reg- o să vadă dl. judecător Stroescu, tor Tisu, badea Junc și lelea Chebe- fiindcă bănuiesc, că dl. judecător- escu nu va înghiți palma obras- aplicată pe obrazul domniei-sale- acela care a trimis acel anunț ziar- „Reggel”, deși el n-a văzut lumina- parului în nici un ziar românesc- Arad.

Deștepți și naivi.

(23)

(roman)

de: T. Cristea

Se goliseră satele de bărbați și bie-tele femei se chinuiau cumplit să-și agonisească malalul, De școli nici po- menea. Veneau la școală copii cari vreau, când vreau! Cel mai mulți hoină- reau prin izlazuri în tovărășia păstorilor de vaci și capre. Minciuna și încăpățina- rea băntuiau cu furie în lumea pruncilor și n'avea cine să-i aducă pe calea bi- nelui. Bătrânii clătinau din cap și pre- vesteau vremuri grele, după răsbulu, când vor ajunge dracii aceștia micuți în rândul oamenilor.

Armata sedentară cu pene de cocoș se îmbălbăzise. Simțea amenințarea se- tel de răsunare a țărănilor, cari veneau în permisiile de pe fronturi.

Flăcăii de aceeași vârstă cu Volcu fuseseră recrutați și așteptau încorpo- rarea în toamnă.

Se svonea, că România avea să în- tre curând în războiu, alături de pu- terile centrale și că împăratul Fran-

cisc Iosif ar fi promis regelui Carol al României ca să-i dea comanda în- tregului Ardeal.

— Atunci să-i arătăm noi împăra- tului ce știm — spuneau oamenii în- călzii de aceasta veste.

Se mai spunea, că a fost prin Ar- deal un boier mare din România, care a lăsat vorbă ca românii să lupte cu credință către împăratul Austriei, că România este alături cu puterile cen- trale. Și că boierul acesta mare ar fi fost trimis chiar de regele Carol.

Oamenii spuneau multe, dar cine putea să le știe pe toate. Nenea Liță spunea bănuitor, cui vrea să-l asculte:

— Nu cred în ruptul capului, că România să fie alături cu puterile cen- trale. Sunt vești răspândite de unguri ca să prostească pe români să lupte contra rușilor. Și dacă ar fi adevărat că România va lupta contra țării franțu- zești, nu-i bine. Dela Traian ne tra- gem și nu-i bună lupta între frați.

Era o mare desorientare printre ro- mânii. Conducătorii tăceau chitic de teamă să nu-i încolțească jandarmii și să-i trimită pe fronturi, iar poporul se supunea de voie, de nevoie puterii statului, fiindcă nimeni nu-i povățuia altfel.

Volcu își începu cursul de teologie în cele mai grele împrejurări. Dască- lul Tovie îl înscriesese la teologie și rămăsese să plătească întreținerea mai târziu, pe când nădăjdula să vândă o pereche de bouleni ca să încarabe ceva bani, dar alte multe năcazuri și lipsuri înghițiră și boulenii, iar taxele nu fuseseră plătite. Rectorul semina- rului îl amenința în fiecare zi pe Volcu, că îl exclude din școală, dacă nu plă- tește întreținerea. Excluderea însemna cea mai grea pedeapsă, deoarece cei excluși erau încorporați imediat la ar- mată și de aci frontul, moartea. Volcu tânjea greu în mizerie. N'avea nici măcar creșterii necesari să-și cumpere un calet sau un pachetel de tutun. Trebuse să-și vândă lăntșorul de aur, pe care îl moștenise dela unchiul său și l-se părea, că și-a vândut însuși su-

fletul. Colegii lui erau bogați. Abia mai găseau teologi cari veniseră intenția să se facă preoți. Majoritari erau băieți de oameni cu stare și ză- zăle sociale, cari înscriindu-se în te- logie găsiseră mijlocul să scape armată și erau hotărâți să se aciu- aci pe tot timpul războiului.

În cele din urmă Volcu nu mai po- suporta mizeria. Prinse din discuții profesorii, că era lucru hotărât: Ro- mânia avea să lupte la cot cu Aust- și își făcuse un plan. Amanetă la- casă de amanet cele mai bune ba- pe cari le avea, între acestea și o- forma de teolog, iar cu cei câțva- pe cari îl oferă evreul își cumpără- bilet de tren și se prezentă de bu- voie la regiment. Ce nu făcuseră să-l scape de front, dar scris era în cartea vletii lui și nimeni n'avea să poată împiedeca destinul.

Tunurile bubuiau îndrăcit pe fro- turi și mestecau carnea de om cu- poftă cumplită. Nu-l întrebară pu- multe și fiindcă și nimerise să se bolnăvească un cadet, care trebuia- plece chiar a doua zi cu un batali-

De ce nu poate ocupa Otto de Habsburg tronul Ungariei?

Conflictul dintre legitimiști și țară — Moderații sunt prea slabi — Schimbarea de regim provocată de criza economică — Ungaria în cercul de influență al politicii externe a Franței — Izolarea Italiei — Franța: bancherul Europei.

În numărul trecut al ziarului nostru, am indicat în mod sumar cauzele care au dus la demisia guvernului Bethlen. Ziarele din capitală, scriu că prin demisia lui Bethlen și formarea guvernului de către contele Károlyi, nu se urmărește altceva decât pregătirea

terenului pentru aducerea lui Otto de Habsburg pe tronul Ungariei. Inexact. Întâi vom arăta de ce și în al doilea rând vom explica pe larg motivele care au dus la demisie, motive indicate în mod sumar în articolul nostru din săptămâna trecută.

mâna trecută despre cauzele economice care au determinat-o.

Parisul: dictatorul financiar al Europei.

Este cunoscută tuturor criza financiară prin care a trecut Germania. Nu mult după aceasta a început să se clatine Ungaria, și după ea Anglia. Marca, pengő-ul și lira sterlină au început să scadă vertiginos. De ce? Franța a ajuns în conflict politic cu Germania și Parisul n-a mai finanțat piața Germană. Ungaria a făcut o politică filo-germană, de care a fost influențată și viața ei economică. Era deci natural, ca atunci când Germania se clatină, să se clatine și Ungaria. Astfel a ajuns să scadă pengő-ul și să se ia toate acele măsuri de prevedere, care sunt cunoscute.

Piața engleză e și ea stăpânită de Paris, și imediat ce Franța a început să-și retragă depozitele din Anglia, lira sterlină a început să se clatine. Deci Parisul dictează asupra finanțelor și economiei europene. O dovadă în plus: Ori ce împrumuturi fac statele europene, toate se fac la Paris, toate se lansează pe piața franceză.

Legătura dintre situația financiară și demisia guvernului Bethlen se va vedea imediat.

Spuneam mai sus, că Ungaria a făcut o politică filo-germană. Alături de aceasta, Ungaria în aspirațiile ei revizioniste s'a alipit politicii italiene, politicii lui Mussolini, care fără să-și dea seama, este revizionist, și încă spre paguba Italiei. Ungaria dorește revizuirea tratatelor pentru a putea anexa din nou teritoriile alpine României, Iugoslaviei și Cehoslovaciei. Italia, dorește același lucru pentru a-și putea anexa partea din Franța de sud — Riviera — anexată încă de Napoleon. Italia însă uită, că revizundu-se tratatele și primind ea partea pretinsă dela Franța, ei l se va lua o mare parte din nord, anexată din Austria, parte a cărei populație în majoritate e germană.

Este natural că această politică a Italiei, care pretinde partea din țară care atrage mai mulți streini, să nu convină Franței, făcând-o pe aceasta să aștepte momentul potrivit spre a o izola. Criza din Ungaria provocată de deșingolada financiară, din Germania, a fost o ocazie foarte nimerită.

Criza determină schimbarea de regim.

Criza din Ungaria ajunsese la un moment atât de grozav, încât — după informațiile ce le avem — de-a lungul frontierei româno-maghiare, a fost o adevărată goană după „lei românești“ oferind pengő-ul cu 18—19 lei. Probabil tot așa se va fi întâmplat și pe celelalte granițe. În situația aceasta trebuia făcut ceva spre a eși din impas. Acest ceva, era un ajutor, un împrumut extern. De unde? Berlinul e în criză, Londra de asemenea, Italia nu poate. Singura sursă, singurul loc de unde putea veni ajutorul era Parisul. Dela sine se înțelege, că la Paris, nu putea apela guvernul contelui Bethlen, care 12 ani la rând a făcut o politică externă opusă Franței, a făcut o politică de agitație și revizuire a tratatelor, a caror păzitoare este Franța; iar politica de externe a unei țări, și în special a Ungariei, nu se poate face printr-o declarație publică făcută în fața alor 300 de cșikos adunați în piața mare a Debreșinului... Deci trebuia căutat omul care să fie oarecum cunoscut prin sentimentele sale francofile. Acesta este contele Károlyi lulu, fostul ministru de externe al guvernului Bethlen. Astfel s'a ajuns că gravă situație a economiei ungare, a scos politica maghiară de sub influența Germaniei și a Italiei, afiliând-o politicii ministerului de externe francez.

În sensul acesta trebuie interpretată schimbarea din Ungaria, care nu este o simplă schimbare de guvern, o schimbare de regim, care atât pe terenul economic, cât și pe cel politic, după toate probabilitățile, va strânge legăturile de prietenie, dintre noi și Ungaria.

Simion Miclea.

□ Căutăm achizitori harnici, contra comision, pe lângă depunerea unei garanțe.

De ce nu poate fi adus Otto pe tronul Ungariei?

Pentru a putea cuprinde în toată amploarea chestiunea aceasta, trebuie să facem o mică incursiune în politica internă a Ungariei, lucru ce gazetarii din București nu-l pot face, pentru că nu au la dispoziție decât laconicele telegrame ale agențiilor de presă. Deci să începem:

Partidele politice din Ungaria se împart în două mari categorii (natural, cu nuanțele și disidențele respective), și anume: I. legitimiștii și II. republicanul.

(În noțiunile aceste nu se cuprind decât politicienii, masele au alte credințe.)

I. Legitimiștii la rândul lor se împart în două părți distincte: 1) legitimiștii cari voesc pe Otto, și 2) legitimiștii, cari sunt pur și simplu regaliști, indiferenți de persoana care va fi pe tronul Ungariei.

II. Republicanii, chiar numele le indică ideologia politică.

Înainte de a trece la expunerea ciocnirilor dintre aceste curente contrare, trebuie să notăm faptul, că în istorie nu s'a pomenit până acum, ca un om care trăiește înconjurat cu toate onorurile datorite un rege în țara sa, să renunțe la toate acestea, de dragul unor principii, ori care ar fi ele. În Ungaria omul acesta este Horthy, guvernatorul țării, locțiitorul regelui și cu siguranță nu el va fi acela care va renunța la situația sa de prim magistrat al țării, în favorul lui Otto de Habsburg.

In aceste împrejurări e natural ca Horthy să fi susținut pe legitimiștii credincioși lui Otto.

Aceasta cu atât mai mult, cât legitimiștilor extremi li se face o opoziție dărză de către populația țării. Concluzia: Horthy trebuie să rămână.

Legitimiști, moderați, cărora le este indiferent cine va fi pe tronul Ungariei, sunt în căutarea unui rege. Deci, până la aflarea lui, Horthy trebuie să rămână.

Notăm faptul că în legătură cu această se vorbește de aducerea pe tronul Ungariei a Arhiducelui Anton de Habsburg soțul Prințesei Ileana.

Republicanii sunt puțini și fără putere, astfel că și din partea acestora, Horthy poate rămâne liniștit.

Restaurarea — credem noi — nu se va putea înfăptui atâtea vreme cât Horthy trăiește, decât sau printr-o energică acțiune externă — ceea ce nu e cazul — sau printr-o revoluție, mișcare de mase, internă. Pentru aceasta însă lipsește, doar, conducătorul. Masele, în urma grozniciei crize ce bântuie în Ungaria, sunt pregătite. Lipsește doar agentul care să aprindă focul. Deci, schimbarea de guvern din Ungaria nu s'a făcut în vederea restaurării. Ea are cu totul alte motive pe care le vom vedea mai jos.

Acum după ce am răsturnat în întregime teoria gazetelor din capitală referitor la demisia guvernului maghiar, vom completa cele scrise în săptămâna

„de marș“ pe front, fură încântați la regiment de prezentarea lui Voicu. Avu și norocul să întâlnească ca comandant de regiment pe însuși comandantul școlii militare, moșnegutul acela care îl cunoștea. Se constată din controale, că urmase școala de ofițeri, se dădu cuvenitul ordin de zi, îl echipară și spre seară Voicu se plimba radios pe străzile orașului, zdrăgăniindu-și cu fală sabia și privindu-și discret în toate vitrinele uniformă nouă cu gradul de cadet.

După câteva zile uniforma aceasta își pierduse culoarea în petele de noroi și sânge, iar sabia fusese asvârlită într'un șanț din satul Toporut în Bucovina, fiindcă îl înledeca în fuga din fața regimentelor rusești. Gustase prea curând din gheața frământată în sânge și resturi omenești. La Rarance căzu acoperit de scormoniturile unui obuz și trecură peste el batalioane rusești și austriace, când într-o parte, când cealaltă. Să fi tot stat așa acoperit o zi și o noapte. La început își pierduse cunoștința, apoi își revenise dela sine. Frica îl făcuse locului

și își ciulise urechea. Îi auzea și pe ruși și pe austriaci vorbind, când treceau pe lângă el, făcându-l să observe. I se părea, că aiurează. Nu putea să priceapă: înțelegea și vorbele rușilor și vorbele austriacilor. Vorbeau românește și unii și alții. Se uideau frați pe frați. Pricepă, că ungurii ca și rușii găsiseră mijlocul să se scape de o națiune supărăcioasă pentru pacea lor internă. Își pierdu orice poftă de război și nu se bucură nici chiar atunci când îl veni după câteva luni înaintarea la gradul de sublocotenent.

Dar întors de pe front la Poeni într-o permisiune de câteva zile, după o jumătate de an de tranșele, când își revăzu satul își aduse aminte de toată sărăcia și lipsurile pe care le îndurase, pe care mai avea să le îndure după război și se hotărî să rămână pentru totdeauna ofițer. Făcu și o cerere în acest sens și i se răspunse, că se la în considerare cererea, dar nu se poate soluționa până după terminarea războiului. Se gândea, când făcuse cererea, că împlinirea căsătoriei lui cu Grațiana, ca ofițer, nu mai putea fi împiedecată de nimeni.

Îl cumințise războiul, dar nu-i lipsea cheful și umorul când își petrecea câteva zile la Poeni. Tovarășii de odinioară se bucurau de sosirea lui ca de o întâmplare minunată și puneau la cale câte un chef, de-îl rămânea pomina vreme lungă în ținut. La chefurile acestea era nelipsit de acum nenea Liță și câțiva români înimoși din Poeni, dascăli, popi, notari. Sătenii îl binecuvântau cărările, căci pentru toți avea un cuvânt de încurajare, o vorbă bună și de multeori ajutoare. Îl considerau apărătorul lor și se mândreau cu ofițerul lor român. Îl venise reputație bună de pe front, din gura permisiionarilor. Dar erau și unele întâmplări mărunte locale, nu lipsite de haz, care îl măreau popularitatea între țărani. Într-o zi de târg, pe vreme de toamnă târzie jandarmii băteau în mijlocul pieței pe o biată româncă, vrând să scostă din gura ei unde și-a ascuns bărbatul, dezertor de pe front. Femeia le răspunsese la început dărză, batjocorindu-i și spunându-le, că l'a ascuns sub cătrînță, apoi când fusese lovită, se închisese într-o mușenie, fără

chip să mai scoată din ea o vorbă. Și acum jandarmii o isbeau cu patul puștii, cu pumnii, ca să facă să se scoale și să-l urmeze la post. Lumea se adunase ca la comedie. Compătimiu pe biata femeie, dar cine ar fi îndrăsnit să scoată o vorbă în fața penelor de cocoș?

Voicu se nimerise într-o permisiune și se plimba prin târg la brațul mamei Liță Ursu. Atrăși de vaețele femeii și priveliștea mulțimii adunată în jurul jandarmilor, Voicu află despre ce era vorba, fu cuprins brusc de o indignare nestăpânită și aducându-și aminte, că era sublocotenent, comandă cu vocea puternică, imperativă și necruțătoare:

— Jandarmi, drepti!

Acestia surprinși și sub puterea obicinuitei luări poziția în mod reflex și rămaseră stane de piatră în fața ofițerului.

— Jandarmi, culcat!

Ezitară o clipă dar săgețile ochilor lui Voicu și mâna acestuia înfiptă pe mânerul sabiei îl convinse că nu era mijloc de scăpare. Se lungiră în noroi cu toată greutatea burților îngrășate din ouăle și puli femeilor văduvite de bărbații aflați pe fronturi.

(Va urma).

CEASORNICE, obiecte de AUR și ARGINT puteți procura cu cele mai efine prețuri și cu cărticica „CONSUM“ la

CSÁKY ceasornicar, ARAD peste drum de biserică LUTHERANĂ și bijutier,

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ARAD.
Serviciul Sanitar și Ocrotirilor Soc.

No. 25327 | 1931.

Incheiere.

Consiliul de igienă și ocrotire socială a municipiului Arad în ședința ținută la 19 August 1931 ascultând raportul serviciului sanitar despre cele 23 cazuri de paralizie infantilă ivită dela 13 Iulie până azi, decide următoarele măsuri de comabtere:

1. Spitalul de copii Principele Mircea va amenaja secția de boli interne pentru internarea bolnavilor de paralizie infantilă, bolnavii interni trecând în Pavilionul chirurgical.

2. Pavilionul gol dela Sanatoriu de tuberculoși va fi amenajat de primărie cu 30 paturi ca să servească la nevoie pentru izolarea bolnavilor de paralizie.

3. Izolarea bolnavilor se va face în mod foarte riguros pe timpul prescris de 28 de zile, deci în prima linie la Spital. Izolarea în familie nu se admite de cât în acele cazuri când familia ocupă un edificiu aparte. Contactii vor fi supravegheați și ținuti întru cât e posibil izolați. Ei vor avea să aplice regulile de igienă și profilaxie individuală tot pe timp de 28 de zile. Medicii de circumscripție vor face control cât mai des dând sfaturile necesare.

4. Se vor da publicului prin ziarele locale sfaturi repetate cum trebuie să păzească copiii de infecție. Pe lângă spălătul mânilor înaintea fiecărei mese, toaleta gurei și folosirea alifiei de gomenol (gomenol 6—10 picături, acid boric pulv. un gram, vazelină 20 gr.) se va înzista asupra părăsirii obiceiului de a săruta copii.

5. D-nii medici școlari și de circ. urbană vor vizita în primele zile ale anului școlar fiecare școală și clasă ținând o mică prelegere despre mijloacele de profilaxie și rugând pe D-nii profesori și învățători să le repeteze aceste sfaturi de mai multe ori transmițându-le și familiilor lor.

6. Grădinele de copii mici vor rămânea închise până la alte dispoziții, fiindcă mai toți bolnavii de până acum sunt în etate sub 6 ani.

7. D-nii medici curanți din oraș sunt rugați a privi pe fiecare copil sub 6 ani înbolnăvit acut cu febră mare încă dela început ca suspect de paralizie infantilă și a dispune izolarea lui în familie de restul copiilor.

8. Farmaciile publice sunt îndrumate să-și procure de urgență în cantitate suficientă ser. antipo-

lyomyelitic Cantacuzino, al cărui preț de vânzare este 75 de lei.

Aceasta încheiere se comunică cu cei 6 medici de circumscripție, cu toate școlile primare, grădinele de copii, revizoratul școlar farmaciile publice, ziarele locale, spitalul de copii, sanatorul t. bc. și se va publica în buletinul municipiului.

Arad, la 20 August 1931.

Preș. Com. Int:

(ss) Dr. Radu.

p. Medic-șef.
(ss) Dr. Pleșa

No. 818—931.

Publicațiune.

Rămânând fără rezultat licitația I. Primăria comunei Drauți în conformitate cu dispozițiunile art. 8—14 din Legea pentru protecția vânatului, publică pentru arendarea teritoriului de vânat conform primel licitații împreună cu întreg teritoriul Composesoratului Urbaniat pe termen de 5 ani, începând dela 15. August 1931, până la 15 August 1936 care licitație se va ține în ziua de 24. Septembrie, 1931, ora 10 a. m.

Prețul de strigare pentru teritoriul comunal va fi 2000. Lei iar cel Urbaniat 1500. Lei.

Garanța de 10% se va depune înainte de începerea licitației. Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în biroul notarial.

Drauți, la 18 August, 1931.

Primăria.

Nr. 1749/1929.

Publicațiune.

Primăria comunei Chișneu Criș în ziua de 12 Septembrie 1931 orele 8 va ține licitație publică pentru întocmirea și complectarea folior cadastrale, în localul primăriei cu respectarea dispozițiunilor cuprinse în Legea Contabilității Publice.

În caz de nereușită, a II-a licitație se va ține în ziua de 18 Septembrie 1931, tot în locul și ora fixată.

Chișneu Criș, la 24 August 1931.

Primar:
D. Botișel

Notar:
Indescifrabil

Schimbul aurului pe cel mai
urcat preț al zilei

Zinner, ceasornicar
și bijutier,

Arad Str. Meșianu No. 1.

Repară ceasornice și bijuterii pe lângă o garanță de 2 ani. Verighete de AUR, bijuterii și diferite ceasornice, cu cele mai efine prețuri.

Librăria Diecezană Arad.

Bdul Regina Maria 12 și str. Eminescu 18. Complect asortată cu registrele, imprimătele și rechizite necesare la începerea anului școlar.

Mare asortiment de cărți școlare curs primar.

Dlor învățători le oferă raba lului cuvenit.

R o m â n i a

Adm. Jud. Arad Serv. Economic

No. 16085 | 1931.

Arad, la 11 August 1931.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 12 Septembrie 1931, orele 11 a. m. se va ține licitație publică cu oferte scrise și sigilate, în localul Administrației Jud. Arad, etaj I. Sala mică de ședință No. 10 în conformitate cu art. 88—110 din Legea asupra Contabilității publice și art. 31—53 din Regulamentul de funcționare al Oficiului Central de Licitații, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de repararea podului No. 5 de pe șos. Șiria—Păuliș Km. 25—26 în valoare de Lei 13.000.

Concurenții vor depune garanția de 6% din valoarea devizului în numerar sau în efecte garantate de Stat cu recepția dela Administrația Financiară din Arad, în plic închis și separat deodată cu oferta în primirea Comisiei de Licitații în ziua și ora fixată pentru licitație.

Concurenții vor trebui să îndeplinească condițiunile cerute de Legea Contabilității publice, de Regulamentul Oficiului Central de Licitații și condițiunile generale de lucrări publice.

Termenul de executare a lucrărilor este cel fixat în caetul de sarcini. Antemăsurătoarea și devizul, precum și caetul de sarcini, întocmite se poate vedea la Serviciul Economic Județean Etaj I. camera No. 3 în toate zilele de lucru între orele 11—13 din zi.

Prefect, Indescifrabil

Secr. general,
indescifrabil

Nr. 1718 | 1931.

Publicațiune.

Primăria comunei Șiria ține licitație publică în ziua de 16 Septembrie 1931, la orele 9 a. m. în localul Primăriei pentru confecționarea alor 10 uniforme de larnă necesare garzilor comunali și anume: 10 vestoane, 10 perechi pantaloni și 10 chipturi, iar la ora 10 pentru confecționarea alor 10 perechi de cizme.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 88—110 din legea contabilității publice. Garanța de 5% se depune odată cu oferta la comisiunea de licitații.

Condițiunile de confecționarea uniformelor se pot cunoaște în orele de serviciu la notarul comunal.

Șiria la 20 August 1931.

Primăria.

Dr. Teșci

specialist pentru boli venerice de piele și urinare.
Ord. zilnic d. m.

No. 145 | 931.

Publicațiune.

Rămânând fără rezultat licitația Primăria comunei Arăneag în conformitate cu dispozițiunile art. 8—14 din Legea pentru protecția vânatului, publică o nouă licitație publică pentru arendarea teritoriului de vânat conform primel licitații împreună cu întreg teritoriul Composesoratului Urbaniat pe termen de 5 ani, începând dela 15 August 1931, până la 15 August 1936 care licitație se va ține în ziua de 24. Septembrie 1931 ora 10 a. m.

Prețul de strigare pentru teritoriul comunal va fi 1000. Lei, iar cel Urbaniat 500 Lei.

Garanța de 10% se va depune înainte de începerea licitației. Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în biroul notariatului Drauți.

Arăneag, la 18. August, 1931.

Primăria

Cel mai efîn loc de cumpărare

de ceasuri și bijuterii. Reparațiune ceasuri și bijuterii se execută pe loc și cu prețuri foarte favorabile

FOGEL

Bul. Reg. Ferdinand
în fața Primăriei

La cumpărăturile

d-voastră referiți

la ziarul

„ARADUL“

Cele mai moderne Tocuri
rezervoare — 14 carate
Lei 200

la librăria

„CONCORDIA“

Gh. MUNTEANU

Arad, str. Eminescu Nr. 10.

Mare depozit de cărți literare și didactice. Mare asortiment de rechizite școlare și de birou.

Cetitori, răspândiți

„Aradul“

PARDESIILE și HAINELE de PRIMĂVARĂ

Nr. 148 2—10

le vopsește și curățește

str. Brătianu Nr. 11 **KNAPP** str. Episcopul Radu 10
Întreprindere cu cele mai moderne instalații de gaz și electricitate.

„Bachus“ fost restaurantul Ritz,

Arad, str. S. Brancovici, pal. Földes
Sâmbătă și Duminică deschis până dimineața. În fiecare zi concertele zice începăsească de primul ordin.
Ojină cu un pahar de bere 10 L. Abonament listă 1300 lei
Rog aprijinul onoratului public: PROPRIETAR

Inul care nu-i mulțumit.

etentioșilor fără nici un merit li
at un avertisment, prin articolul
„*Armacheri politici*” apărut nu de-
în ziarul nostru. Avertismentul
ost înțeles. Revenim azi cu pre-
și — cu tot regretul — într-o
mai dură.

vorba de un nemulțumit, de un
țios, pe care lumea care se ocupă
le cât cu treburile obștești, îl cu-
te, astfel că nu-i mai facem por-
fizic.

ividul în chestiune, cu un trecut
s și o valoare morală necotată
o bursă, a avut și are ambiția
ungă într-un post conducător în
nostru. La ultima schimbare
gim, cu toate svârcolirile sale —
aci cât și la București, a rămas
rău. Omul a desădăduit un
ent. Dar numai un moment, căci
at a început din nou lucrăturile,
ără succes.

ntu una din zilele viitoare e anun-
vizita în Arad, a dlui dr. Valer
ministrul Ardealului. Pentru gău-

nosul nostru individ, vizita aceasta se
prezintă ca paiul de care se agăță cel
în drum spre înecare. Astfel că, zilele
trecute a fost văzut printre țiganii din
Chechei, Șega, Pârnea, adunând
semnături în jurul unui memoriu care
se zice va fi predat dlui ministru Dr.
Valer Pop, pentru — risum teneatis —
a răsturna pe actualul primar, pe dl
Dr. Cornel Radu. Cu alte cuvinte, as-
pirantul nostru, vrea să răstoarne un
primar cu țiganii din Chechei, cari
au semnat memoriul pe neștiute și
prin punere de deget! O sfântă nai-
vitate zămislită în haosul din capul
acestui individ, care crede că apre-
cieriile țigănești apasă mai greu decât
constatările capetelor luminate a ce-
lorlalți și mulți.

Prin aceste șire, îl denunțăm opi-
nii publice, care apreciază activitatea
actualului primar. Facem aceasta, deși
suntem convinși că și actualele svâr-
coliri vor avea același rezultat, ca și
cele din trecut.

I. P.

O inițiativă laudabilă.

Aradul va avea un hipodrom permanent.

de mirare, că n-a avut și până
a. Oraș de câmpie, vestit în cai
și actual centru cavaleristic
il, Aradul este indicat pentru un
rom permanent. Dar, fie că ma-
înlocuit calul, fie că vremea s'a
prea bogată în evenimente de
din, cert este, că generația ac-
n-a manifestat la noi o atențiune
abită pentru sportul călăriei. Și
at, de oarece în afară de plăcere,
al călăriei este util într'un grad
mare și un mijloc incomparabil
pentru formarea caracterului
esc. În apus n-a încetat acest
niclodată să fie socotit ca cea
aleasă preocupare a societății
și dacă la un moment dat s-ar
ut părea, că alte sporturi ar fi
locul călăriei, deastădată con-
n, că sportul călăriei cucerește
ou lumea celor cari știu să-l
lască plăcerea și foloasele, redon-
du-și strălucire de odinioară.
turisim o vie recunoștință față
omul General Bălăcescu Con-
n, Comandantul Diviziei de Ca-
e, care a inițiat lucrările, în fe-
gând de a înzestra Aradul cu
odrom permanent la dispoziția
ților, militar-și civili deopotrivă.
odromul este situat în peninsula
l, imediat după ce ai trecut podul
etate, la stânga, cam în dreptul
dul Cultural, dincolo de Mureș.
ună, ridicată din material solid
on și cărămidă, așteaptă de a-
să adăpostească sutele de ama-
concurșurilor hipice. Se lucrează

de zor la pistă și în câteva săptămâni
nădăjdul să putem asista la inau-
gurarea hipodromului.

Publicul arădan, prin afluența mare
la viitoarele alegeri de pe acest hipo-
drom, va ști să-și arate recunoștința
față de acei cari contribuie cu iniția-
tivele și munca lor la ridicarea ora-
șului. Inregistrăm deastădată o nouă
faptă laudabilă a armatei aci în Arad
și o facem cu satisfacția pe care ne-o
dă încrederea în aceasta instituție, pe
care vremurile și lăcomiile felurite
n-au putut-o slăbi, ci în timpul când
unii să sfășie și să hărțuesc în lupte
politice — armata își păstrează cal-
mul și independența necesară muncii
productive, reușind să agonisească
chiar surplusul de energie contributivă
la ridicarea culturală și îndeosebi la
ridicarea culturală a acestui oraș. Sub-
liniem rândurile, cu convingerea ba-
zată pe realități, că armata este în
Arad un factor important de cultură
și aceasta o facem, nu pentru că să
jignim pe cei, cari ar trebui să fie și
nu sunt factori de propășire culturală,
ci pentru a răsplăti cu modesta noastră
recunoștință activitatea rodnică a unei
instituții care muncește fără răgaz, a
vrednicului corp ofițeresc, în jurul că-
ruia începe să se afirme, aci la vestul
țării, un început de chiag sănătos al
societății noastre de mâine.

Să fie, ca noua inițiativă a armatei
să-și împlinească scopul, reușind să
cimenteze și prin aceasta lucrare ra-
porturile sociale, atât de suferinde din
acest oraș.

Groznică sinucidere din gara Ineu.

În noaptea zilei de 25 August,
atul de mișcare Craiova Gheor-
in gara Ineu, și-a pus capăt zi-
aruncându-se înaintea trenului
al ce venea dinspre Brad, în-
e a intra în gara Ineu. Mecani-
zând gestul disperat, a încercat
ineze, dar când a reușit să o-
ă, era prea târziu: locomotiva
agoane trecuseră deja peste cor-
tericitiului, retezându-i aproape
et gâtul. Moartea i-a fost ful-
are. Avizându-se postul de jan-
și medicul circumscripției, au

constatat moartea dresând cuvenitul
proces verbal. În hainele sinucigașului
s'a găsit o scrisoare în care scrie că
a comis gestul disperat din cauza
gravelor neînțelegeri familiare și pen-
tru că în urma recentei clocniri de
trenuri din apropierea gării Bocsăg, a
fost suspendat din serviciu. Sinucide-
rea lui Craiova a produs o profundă
impresie asupra tuturor celor ce l-au
cunoscut. În noaptea de 26 Aug. ca-
davru a fost transportat în comuna
Vărfuri, locul natal al sinucigașului.

Se sporesc cârciumele

Este adevărat, că în urma crizei
vinul s'a ieftinit până la un preț de
batjocură, încât azi, ca și pe vremea
apostolilor te poți nutri foarte ieftin
cu pâine (care încă e ieftină, cu toate
că trebuie s'o înghițim cu timbre) și
cu vin. S'ar crede, că în timpul șo-
majului cumplit, aceasta ieftinire e o
binefacere. Inșă dacă ne vom da sea-
ma că alcoolul consumat răscolește
gânduri ascunse și dorinți înăbușite
trebuie să prevedem, că în criza groaz-
nică de azi, — care ne rezervă încă
multe surprize dureroase, — consumul
alcoolului ar trebui limitat cu toate
mijloacele, care ne stau la dispoziție.
Cu pâine și pepeni se satură omul
numai la strămtoare, dar nu perma-
nent. Cel ce bea alcool după un ast-
fel de prânz sumar, nu va fi mulțumit,
ci mai curând se va revolta contra
celor ce își pot permite plăcerea unei
mâncări mai omenești.

Nu spunem lucruri nouă. Tocmai de
aceea, fiindcă aceste prevederi le poate
avea oricare dintre noi, ne mirăm de
ce se permite sporirea numărului câr-
ciumelor în Arad. Piața Avram Iancu
este înconjurată de jur-împrejur de
cârciume. Acum de curând s'a des-
chis una și pe Blv. Regina Maria față
în față cu biserica Minorităților (rom.
cath.) În toate aceste cârciume se bea
de dimineața, până seara se chiue și
și sbiară sălbatec; zilnic ies din ace-
ste localuri oameni zdrențoși, beți pâ-
nă la inconștiență, purtându-se inde-
cent pe stradă, ori cântând fără să le
pese de trecători; pare că am fi în
vremurile revoluției din 1918.

Ori doar cei ce au autorizat cârciume
nouă de lângă farmacia Voitek (Blv.
Regina Maria) și de lângă farmacia
Rozsnyai (Piața Avram Iancu), au

Notariatul Cercual Cued.

Nr. 757/1331.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE

Se aduce la cunoștință publică, că
în ziua de 24 Septembrie 1931, ora
9 se va ținea la Notariatul cercual
Cued, licitație conform legii asupra
contabilității publice, pentru furnizarea
alor 92 metri lemn de foc pe seama
Notariatului și a școalelor.

Amatorii vor depune cu ocazia lic-
tației, care se va face prin strigare
o garanță de 5% din valoarea furni-
turilor.

Caletul de sarcini și condițiile se
pot vedea la Oficiul Notarial Cued.
Cued, la 19 August 1931.

Primăria

dorit să creieze pe seama publicului,
care nu va fi cunoscând mizeriile zi-
lelor noastre, — spectacole instructive;
un memento al vremurilor și o pre-
vestire a înrăutățirii lor.

Ce are de zis Primăria și Poliția?
De ce să dă o atât de mică impor-
tanță socială a acestor stări de lucruri.
Ori am apucat pe povârniș?

Nu numai din punct de vedere es-
tetic nu au ce căuta acele cârciumie
ordinare în centrul orașului, ci înde-
sebi nici din punct de vedere social
și al ordinei publice nu trebuiesc to-
lerate asemenea localuri de decădere
și deprnare, în mijlocul orașului. Sunt
prea mulți oameni desperați; străzile
bâjbăe noaptea de prostituate. Cârciu-
mele sunt locul unde se desfășoară
desfrâul în toată amploarea.

Nu e bine așa domnilor!

Cum se scrie la „Aradi Közlöny”.

*In numărul de Marți a ziarului lui
Stauber, a apărut un reportaj semnat
de Csányi Piroška, despre vizita fă-
cută în orașul nostru de către o tân-
dră arhiducesă de Habsburg. În cadrul
acestui reportaj era trecută și o con-
vorbire ce-a avut loc între minuscula
ziaristă dela A. K. și arhiducesă. To-
tul pare normal, nu-i așa? Să vedeți
picanterea: Csknyi Piroška, stropul a-
cesta de femeie, n-a vorbit deloc cu
persoana interviuata. Toate insis-
tențele făcute de ea pe lângă dl pre-
fect Dr. Șerban, de a fi prezentată
arhiducesei, au primit un refuz net.
Și cu toate aceste ea a scris. Pentru
a face lucruri de acestea, probabil tre-
buie să fii în serviciul lui Stauber și
în al doilea rând femeie. După apa-
riția reportajului — care era tenden-
țios și plin șovinism și inexactități, —
Dl prefect a chemat la dsa pe numita
ziaristă făcându-i aspre observații. Ia
cerut să desmințească, să retracteze
cele scrise. Ziarista, plângând a decla-
rat că nu poate să-l retracteze.*

*În urma acestei mentalități dela
Közlöny în general și a ziaristei Csányi
Piroška în special, mentalitate care ar
scandaliza și pe cel mai calm om, nu
ne mirăm deloc, că dl prefect Dr. Șer-
ban, i-a spus ziaristei: Imi pare rău
că te-am cunoscut!*

*Mai e nevoie să însemnăm faptul că
mare parte dintre abonații lui A. K.
sunt români, cari-l susțin cu punga lor?*
S. mic.

**Fabrica de zahăr a început lucrul
la 25 c. începând dela această dată, se capătă**

Borhot proaspăt

În detail, prețul borhotului este de

● 10 lei maja metrică ●

● per. vagon cu 7 lei maja metrică ●

**Acestea prețuri eftine le menținem
numai pe timpul funcționării uzinei.**

Direcțiunea

INFORMAȚIUNI.

Calendarul săptămânal

August-Septembrie are 30 zile Răpciune.

1931. Zilele săptăm.	Calendarul Iulian Indreptat	Calendarul Greg.	Soarele răsare apune
Duminică XIII. după Rusali, Ev. dela Matei, cap. 21, glas 4, a inv. 2. „Zis-a Domnul pilda aceasta: un om era stăpân al casei...”			
Dumin.	50 P. Alex., m. Felix, S.	Roza	6.16 7.41
Luni	31 Brăul Preacuratei	Raimund	
Marti	1 C. Simeon s., m. Erm.	Egid	
Mercuri	2 M. Maman, Ioan ajun.	Absolon	frumos
Joi	3 M. Antim, Aristion	Serafin	plaios,
Vineri	4 M. Vavila, Prof. M.	Rozalia	
Sâmbătă	5 Pr. Zacharia, m. Urban	Victoria	

□ **Parastas.** Duminică 23 Aug. s'a oficiat în Sf. Biserică din Șebîș parastasul de un an dela moartea regretatului director al librăriei și Tipografiei Diecezane, preotul Cornel Lazar. Tot atunci s'a oficiat și parastasul de 6 săptămâni dela moartea preotului Augustin Mihail din Șebîș. Au participat rudeniile. *Dumnezeu să-l odihnească în pace!*

□ **100 ACȚII „VICTORIA”** emisie ultimă (prioritate) se caută pentru cumpărare. Oferte se primesc la Administrația ziarului nostru.

□ In atențiunea d-lui diriginte al poștel. Mai mulți cititori ni se plâng, că nu primesc regulat ziarul. Dela noi, ziarul se expediază tuturor abonaților în noaptea de Joi spre Vineri, astfel că neregulele trebuie să provină dela organele în sub ordine ale P.T.T.-ului. Cerem d-lui diriginte pe care-l știm om de inimă, să ia măsurile de rigoare recerute în astfel de cazuri.

□ Contrar svonurilor lansate de presa minoritară, suntem informați că dl Dr. Salvator Vuia, noul director al institutului obstetric din Arad, și-a luat de câteva zile postul în primire și a început consultațiile, D-sa înțelegând să se stabilească definitiv în Arad.

□ Oamenii cari se interesează de bunul mers al școalelor primare din frunțașă comună Buteni, așteaptă cu vădit interes ancheta, care va fi îndreptată în contra unui important membru al Corpului Didactic din Buteni, învinuit de fapte, despre cari vom scrie pe larg, după efectuarea anchetei.

□ Autoritățile însărcinate cu paza publică în plasa Șebîș, ne face impresia că dorm. Vom motiva: într-una din Duminicile trecute, o mașină ce mergea spre Băile Moneasa, a fost atacată cu focuri de armă, între Radna și Moneasa. Tălharul a rămas necunoscut. Luni, 24 cor., între com. Buteni și Jola-Mare la punctul numit Măgura, un camion care mergea spre Gurahonț, a fost atacat de doi indivizi, cu focuri de armă. Cercetările n'au dus la nici un rezultat.

□ **Serbări navale.** Sâmbătă și Duminică vor avea loc aici mari serbări aranjate de Liga navală română. Sâmbătă serbarea se va aranja în parcul Eminescu iar Duminică la strandul „Neptun” unde va fi și un concurs de canotaj și se va alege Miss strand.

□ **PRIMESC IN GAZDĂ, 2-3 elevi de curs superior. Adresa la administrația ziarului.**

□ **„Cultul Patriei” la Arad.** In ziua de 3 Septembrie, ora 6 d. m. d-nul Marin Stănescu, președintele Asociației „Cultul Patriei”, va conferența în sala palatului Cultural despre:

„Destin și Cultul Patriei”.

Taxa de intrare Lei 20. Bilete la Librăria Diecezană. In aceste zile de materialism feroce, conferința d-lui prof. univ. Marin Stănescu va aduce un suflu de idealism care ne lipsește așa de mult astăzi. Suntem convinși că publicul arădan, va participa — ca întotdeauna de altfel — în număr cât se poate de mare, mai ales că taxa de 20 lei e destinată unui fond de propagandă morală.

Vaca turbată și serviciile sanitare.

In zilele trecute, într-o comună din acest județ a turbat vaca unui sătean. Urmare la aceasta nenorocire, toată lumea care a venit în contact cu vila bolnavă, a fost trimisă dela Ana la Căiafa, și după un drum spinos administrativ, procese verbale stupide și fără sens, li s'a impus categoric să meargă la institutul anti-rabic din Cluj. Natural, toate cheltuielile trebuie să le suporte ei singuri, primăriile în urma reducerilor bugetare nefiind în stare să ajutore pe acești nenorociți cu nici o para.

Mă întrebam de unde vor scoate acești oameni suma fantastică de 1500-2000 lei, pentru un țaran agricultor, în timpurile aceste de criză, când grâul se vinde cu 200 lei 100 de kgr? Cel mai mulți au refuzat formal să meargă la Cluj. Acum o întrebare: {De ce avem în țară numai 2 Institute anti-rabice?}

Cel mușcat la Nordul Basarabiei, de ce să meargă până la București, și cel din Sudul Banatului numai la Cluj? De unde pot ei face banii necesari acestor lungi drumuri pe C. F. R? De tratament nici nu vorbim, acolo alte sume. Oare dacă s'ar reduce câteva posturi de grație dela culare Minister sau Directorat, nu s'ar putea înzestra spitalele mai mari cu o secție anti-rabică?

O întrebare, pusă din pură curiozitate.

Șoimul Negru.

Cronica sportivă.

România—Polonia 3:2 (2:0)
Boeskaï—Gloria 3:0 (2:0)

Echipa noastră națională plecată în turneu în urma unui joc frumos a câștigat contra polonilor.

Matchul a început cu atacurile teamului român, dovadă că la sfârșitul repr. I conducem deja la 2:0, prin loviturile lui Sepi. In a II-a repriză conduc polonii reușind să egalizeze. In ultimele minute însă, în urma unor atacuri violente prin Kocis ajungem din nou la un punct, câștigând astfel matchul.

ARAD: Boeskaï—Gloria 3:0 (2:0)

In fața unui public de apr. 2000 s'a disputat matchul Boeskaï (Debretin) și Gloria, campioana Aradului.

In lipsa fundașului stâng, Albu, — plecat să joace în culorile țării — Boeskaï în urma unui joc frumos dar dur, a învins Gloria.

Matchul a început în ploaie și imediat după începere Boeskaï a început prin combinații frumoase să atace periculos, poarta Gloriei.

Deja în al 19 minut, Markos scapă la margine centrând baionul pe care cu o lovitură puternică Mateffy îl plasează în colțul stâng. In al 42-lea minut Szabo B. faultează în careu, urmează lovitură de 11 m. ce Markos plasează sigur, asigurând prin aceasta 2:0 pentru Boeskaï in I repriză.

In a II-a repriză în al 26 m. Markos printr-o nouă eșire dela cca 16 m cu o lovitură puternică, marchează ultimul goal în colțul stâng al Gloriei, realizând rezultatul final la 3:0.

In restul repr. a II-a Gloria a atacat mai mult se vede însă lipsa unui mijlocăș centru căci Braun nu poate să facă față, așa că ambii interne Bali și Pomatssek au trebuit de repetate ori să treacă și în apărare, urmare că n'au mai putut shota ca de obicei, rezultatul rămânând 3:0 pentru Boeskaï.

A. M. E. F. A.—S. G. A. 2:1 (1:1)

In urma pierderilor mari de jucători ce a avut A. M. E. F. A. n'a putut ajunge numai la un rezultat mic. Punctele au fost marcate de Fritz (S.G.A.) în al 14 m. In al 17 m. Ökrös egalizează. In a II repr. Amefi câștigă matchul prin punctul lui Pepoli.

Alte rezultate: Hakoah-Titanus 3:0 (1:0) schoteuri Deutsch (2) și Grünfeld.

Hakoah jun. - Titanus jun. 7:2 (5:0).

Hakoah pilici - Victoria pilici 3:0 (2:0).

TIMIȘOARA: Ripensia—C.A.T. 4:1 (3:0)

In urma unui joc frumos profesioniști au învins golurile fiind marcate de Weitzer, Dobai 2 și in a II repr. Rafinski. Singurul goal al lui C.A.T. a fost marcat de Korony.

ORADEA: Stăruința-Chinezul (Timișoara) 4:1 (2:1).

Goalurile au fost marcate pentru Stăruința de Paitos, Pintea (2) și Fabian, iar pentru Chinezul de Lotter.

CLUJ: III Kerület—Universitatea 2:1 (2:1)

UNGARIA: Aleșii Ungariei au jucat contra aleșilor Spaniei de Sud, rezultatul fiind 2:0 pentru maghiari.

Kispest—Vasas 4:0

Incendiu. In ziua de 21 August a. c. în comuna Ineu, a izbucnit un puternic incendiu, la mașina de treerat alui Jakob Ștefan. Au ars aproape 35 stoguri de grâu și trifoi. Nu se cunosc cauzele incendiului, Cercetările urmează.

Școala Superioară de Arte
Meserii din Arad

Condițiile de primire pe școlar 1931—1932.

In clasa a I-a superioară se primește:

a) Absolvenții unei școli inferioare de Arte și Meserii.

b) Absolvenții cursului inferior liceu sau gimnaziu.

Pentru a fi admis, se cere vârsta de 13 ani și cel mult 16. Dispensă de un an, se poate cere dela Inspectoratul Școlar Timișoara.

Locurile vacante în clasa I-a sunt:

22, secția metal.

6, „ lemn.

2, „ sculptură.

Admiterea în clasa I-a, se face concurs (examen de admitere) care se face în scris și oral.

Cereri pentru admitere timbrat și în regulă, vor fi înaintate la Direcția școlii, până la data de 6 Septembrie împreună cu următoarele acte:

1. Extrasul de naștere,

2. Certificatul de absolvire,

3. Certificat de vaccinare,

4. Certificat de dispensă, (dela medicul de familie)

Taxa pentru vizita medicală și misiunea de examinare va fi Lei 20.

Examenele de admitere se vor face în ziua de 10 Septembrie, ora 8 dimineața. Ele vor consta din următoarele materii:

Limba română, Aritmetică, Geometrie și desen, după programul clasei a I-a de liceu, afară de Desen, unde se va cere elevului să aibă o dexteritate de mare.

Absolvenții școlilor de meserii din programul clasei a V-a.

Notele se dau separat pentru examenul în scris și separat pentru examenul oral, apoi se va calcula media generală. Această medie trebuie să fie cel puțin 6.

Taxele de înscriere sunt:

1). 500 Lei. în fiecare an, pe comitet.

2). 500 „ taxă pentru construcție

3). 1000 „ taxă de frecvență

4). 500 „ taxă de frecvență

5). 400 „ garanție pentru

Această taxă se achită odată cu

tru totdeauna, complectându-se

care an cu 100.— Lei contravaloare

uneltelor uzate în comun. La

rea școalei, această sumă se

elevilor. Anul acesta elevii vor

complecta cu 100 Lei această

pentru unelte uzate și stricate

Orfanii de război, nu vor plăti

taxă, însă vor aduce o declarație

care, Direcțiunea Orferinatelor,

bligă a plăti costul uneltelor

de orfani.

In anul acesta în internat

20—25 locuri vacante. Taxa 10.000

Burse nu sunt.

Examenele de corigență vor

loc în ziua de 12 Septembrie

Inscrierile în zilele de 14 și 15

tembrie a. c.

Inceperea noului an școlar

Septembrie a. c. ora 8 dim.

Informații detaliate, se dau

recțiunea școlii între 9—12 a.

UNIVERSAL—AUTO Herzfeld Adalbert

Piața Avram Iancu 4

Acum Telefon No. 321.

Stoc permanent:

Continental, Dunlop, Goodrich